

پیتر کامنزیند

هرمان هسه

ترجمه پرنده کشوری

ویراستار: غلامحسین سالمی

نشر گویا

فهرست

۷	پیشگفتار
۱۳	فصل اول
۳۹	فصل دوم
۵۵	فصل سوم
۷۹	فصل چهارم
۹۷	فصل پنجم
۱۱۹	فصل ششم
۱۳۵	فصل هفتم
۱۵۷	فصل هشتم

پیشگفتار

۱

داستان‌های هرمان هسه، نویسنده‌ی آلمانی، مجموعه‌ی اعترافاتی‌ست که رابطه‌ی میان هنرمند و محیطش به تصویر می‌کشد. او در جستجوی طبیعت و حقیقت است و انسان و زندگی‌اش را جزئی سازنده از تاریخ و تمامی موجودیت جهان می‌داند و بدینسان از تضاد به وحدت و یگانگی می‌رسد. همیشه در این داستان‌ها، دو تن رویاروی یکدیگرند. دو تن که در واقع یک تن یا خود اویند. کشمکشی میان روان و تن، هیجان و شعور، هنر و زندگی... تمثیل‌ها و رمز و رازهای شعرگونه‌ی این صوفی سرگردان، کنایه‌ای از زندگی و سرنوشت انسان‌هاست، درگیری هنرمند و جامعه‌ی مدرن است، دست و پا زدن میان هنر و زندگی‌ست. برای نمایاندن رنج‌های بشری که حاصل ستیزها، کشمکش‌ها، جنگ‌هاست، هنرمند، در جهان بینی فردی‌اش، خود اسیر می‌شود و این اسارت نیز، آفرینش و خلاقیت را در پی دارد.

شخصیت هسه از حوادثی متأثر است که بر زادگاهش، آلمان می‌رود. تأثر خاطری که عواطف او را نسبت به بی‌عدالتی‌های حاکمان فاشیست آلمان، گرگان گرسنه و تیزدندان داستان‌های هسه، می‌سازد و در بیان حالات آدم‌های داستان‌هایش نشان داده می‌شود و هم، در زندگی خود هسه، به صورت تبعیدی

خود خواسته و اعتراض آمیز متجلی می‌شود. خلاقیت هسه به حقانیت اندیشه و دیدگاه او منتهی می‌شود و با شکست قدرت حاکم مورد اعتراض او، دلیلی دیگر بر حقانیت نویسنده فراهم می‌آید.

هسه بدبینی امیدوار است. در میان همه‌ی آن تضادها، تضادی که موجب غنا و شکوفایی ست، و چهره‌ی یگانه‌ای که با نام‌های گوناگون نقش می‌بندد، نجات دهنده نیز هست. نجات دهنده‌ی او به هنگام فرا می‌رسد و ناامیدی‌ها را می‌زداید. این خصیصه به ویژه در نوشته‌های متأخر هسه که ژرف نگرتر و جامع‌ترند بیشتر دیده می‌شود.

هسه جوینده‌ای کوشاست. اسطوره‌ها و افسانه‌ها را به کار می‌گیرد. خیال پردازی می‌کند، از تجربه و عاطفه‌ی خود نیز مایه می‌گذارد و حتی نام قلمی خودش، سینکلر را بر قهرمان داستانش می‌نهد. فرا واقع گرایی (سور رآلیسم) هسه او را به طنز می‌کشاند، طنزی که جا به جا به شعر پهلو می‌زند یا شعری که به طنز درمی‌آید. اما هسه‌ی جستجوگر، راوی عبوس و تلخ گفتاری ست که از بلندای روح تا لحظه‌های عادی کار و زندگی شخصیت‌های داستانش را در می‌نوردد، تا در عین خیالبافی، هر چه بیشتر، واقعی و ملموس باشد.

***

۲

هرمان هسه، روز دوم ژوئن ۱۸۷۷ در کالو CALW آلمان به دنیا آمد. پدرش نزدیکی از ناشران کار می‌کرد و پدر بزرگش شرق شناس بود. در سال ۱۸۹۳ در کلیسای پروتستان به کار پرداخت اما پس از چندی آن جا را ترک گفت. این تجربه‌ها در غالب آثار هسه رخ می‌نماید. پس از چندی به حرفه‌ی کتابفروشی پرداخت و بدین ترتیب به فرصتی دست یافت تا ادبیات آلمان و جهان را مطالعه کند و آنگاه به آفرینش شعر غنایی، طرح و قصه بپردازد. رومان‌تیسیم در پایان قرن هیجدهم، بی‌رمق و رنگ پریده بود، او در نخستین آثار خود به نئورومان‌تیسیم مالیخولیا و طنز پرداخت و از همین روی نخستین اثرش، شعرهای عاشقانه ROMANTISCHE LIEDER منتشر شد.

داستان «پیتر کامنزیند» PETER CAMENZIND (۱۹۰۴) نام هسه ۲۷ ساله را به شهرت رساند و هر چند که او در آغاز راه بود، نبوغش را با درشت نمایی به نمایش گذاشت. در این داستان کوشش هسه برای پیروزی بر زوال از راه درمان بیگانه‌ای مالیخولیایی، با فعالیتی نوپرستانه و بازگشتی به طبیعت نشان داده می‌شود. پیتر کامنزیند، مرد جوانی را تصویر می‌کند که کوشش دارد تا طبیعت، استعداد آفریننده‌اش را کشف کند. با آغازی که زیر تأثیر کتاب‌های مقدس است:

«در آغاز افسانه بود و خدا در نمودن خویشتن خویش ...»

هسه‌ی جوان، از همان آغاز راه، روحیه‌ی صوفی منشانه‌ی خویش را نشان می‌دهد و همین روحیه است که در سال‌های آخر عمر به انزوایش می‌کشاند. او از روستایی کوهستانی واقع در سویس راه می‌افتد تا به جهان بیبوند و با زدودن زشتی‌های خویش، انسانی پاک و والا شود. هسه به تقریب در تمام داستان‌هایش این طرح را دنبال کرده است. طرح از میان برداشتن تاریکی، تا نور نمایان شود. یک نوع پرده برداری از تصویر چهره‌ی خود یا نوشتن زندگی نامه‌ی شخصی. هسه، هنر ناب انسان را با پرداخت به جزئیات و لحظه‌های جوانی آغاز کرده است. دریافت طبیعت، گام زدن در سایه‌ها و تجدید خاطره‌ی یک زندگی با تمام فراز و نشیب‌هایش. مردی با رسمی خوشایند، با عشقی به طبیعت و دقیق شدن در اجزای آن که روحیه‌اش شبیه سن فرانسیس است و هیجاناتی که اکنون، در آرامش، به یاد می‌آید. داستان عشق به دختری در زمان تحصیل در زوریخ و سفرهایش به ایتالیا.

پیتر کامنزیند به وجوه بسیار بر سفرهایی که هسه بعدها بارها و بارها در کتاب‌هایش مکرر می‌کند، سایه افکنده است.

***

۳

هسه در ۱۹۰۵ داستان اعجوبه را منتشر کرد و آنگاه در ۱۹۰۶ زیر دنده‌های چرخ را نوشت که در حقیقت مشارکتی در به اصطلاح مکتب داستان مدرسه بود که